

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XXXXVI. Evgvbina Abbatia. De materia civilitatis, tam veræ & naturalis, quàm fictæ per privilegium seu allectionem, & de utriusque concursu, An scilicet Cives allecti, & per fictionem sint ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

Cathedralis, tanquam personis in dignitate constitutis, quod non facit cum simplicibus Doctoribus quamvis à seipso creatis.

Præterea ex juris dispositione vel ratione habemus, quod Decuriones seu Consilarii Civitatis, ratione cujusdam jurisdictionis saltem habitualis, & aliarum præeminentiarum, nobiles dicuntur, à reliquo inferiori populo contradiſtingui, ex iis quæ habentur à *Fulginate*, juris honorifici hoc eod. tit. dif. 30. Ergo fortius tales censendi sunt Canonici Cathedralis, Vel tanquam Consilarii Episcopi, Vel per quemdam similitudinariam modum loquendi, Decuriones cleri & Civitatis Ecclesiasticæ, Vel ratione majoris jurisdictionis residentis penes Capitulum etiam supra ipsos Decuriones & Consilarios, aliosque nobiles sæculares tam Sede Episcopali plena, quam fortius vacante, ex qua ratione ac aliis in specie firmatum habetur in dicta *Forolivien. dif. 23.* Canonici Cathedralis præcedentiam debitam esse supra Consilarios seu Decuriones Civitatis, unde si isti ob hujusmodi minus inferius, inferioremque jurisdictionem actualem, vel habitualem sæcularem acquirunt hanc præeminentiam, multò magis illi qui sunt istorum Superiores, ob participationem quam habent cum Episcopo in jurisdictione Episcopali, & in representatione corporis cathedralis, Influente in idem illa ratione, ob quam Cardinales quamvis Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis inferiores quoad ea quæ sunt ordinis, eos tamen præcedunt eisque digniores reputantur, ideoque mihi, licet ad sæculum & ultra nato post dictam resolutionem, habentem observantiam centenaria majorem, quæ sola sufficeret ad titulum validum, incontrovertibilem, & demundo meliorem, illa visa est probabilis, stante præsertim antecedenti ad favorem Doctorum.

E V G V B I N A

A B B A T I Æ

P R O

P A T R E B E N E D I C T O,

C U M

P. T O N N O O R D I N I S C A N O -
N I C O R U M R E G U -
L A R I U M.

*Casus variè decisis per Sae. Congregationem
Episcoporum & Regularium.*

De materia civilitatis, tam veræ & naturalis, quam fictæ per privilegium seu alleccionem, & de utriusque concursu, An scilicet Cives allecti, & per fictionem sint capaces officiorum & munerum in concursu Civium per veritatem & naturam; Et de significatione verbi, *Natio*, seu verbi *Patria*, & qui propriè dicantur nationales patriæ.

S V M M A R I U M.

- 1 *Casus controversæ.*
- 2 *Variæ dicti casus resolutio.*
- 3 *Solus Princeps dat civilitatem fictam in præjudicium tertii.*
- 4 *Quando civis allectus habendus sit pro vero.*

- 3 *Officia Civitatis conferri debent civibus naturalibus.*
- 6 *Quando ficta civitas operetur.*
- 7 *Adoptivi an succedant cum legitimis & naturalibus.*
- 8 *De alio casu simili.*
- 9 *Uno quando sit subjectiva vel sociativa, ut persona minus Universitatis dicantur etiam de altera.*
- 10 *Patria quid significet, & quid veniat sub eius nomine.*
- 11 *Calepino deferendum est etiam in foro.*
- 12 *Etiam provincia venire potest sub nomine patriæ.*
- 13 *Verbum natio quid significet.*

D I S C. XXXVI.

Uamvis, tam ista controversia Eugubina, quam altera Ariminensis seu Forolivien. de qua infra, essent inter Regulares, & occasione officii seu Prælatuæ Regularis, Attamen nihil in hujusmodi disputationibus continebatur quod peculiarem statum seu materiam Regularium percuteret, cum totum penderet à præeminentia seu qualitate civilitatis, seu nationalitatis & patriæ; Cum igitur in Congregatione Canonicorum Regularium sancti Salvatoris per litteras *Pauli V.* statutum esset, Abbatis, aliasque Prælatuæ, Religiosos capacibus ubi extant, ejusdem patriæ & nationis conferendas esse, atque ob generalem suppressionem sub *Innocentio X.* sequutam parvorum Conventuum, suppressum esset Monasterium *Callien.* undè prospere per diffinitorium, de ejusdem *Innocentii* placito, Religiosi dicti Monasterii aggregati fuerunt ibi adjacenti *Eugubino*; Istius autem Abbatuæ vacatione sequuta, superiores neglecto P. *Benedicto Eugubino*, illum contulissent P. *Tonno Callien.* ad istud Monasterium ut supra allecto, Hinc proinde inter præfatos orta est controversia, & introducta causa in Sacra Congregatione Regularium negotiis præposita, ab ista, cum præsupposito quod intentio *Innocentii* in præfata suppressione fuisset, ut filii naturales Conventuum suppressorum, utpotè propria domo absque culpa carentes, in aliis Conventibus, seu Monasteriis, in quibus collocati sunt, in omnibus tanquam veri & naturales, seu filii reputari deberent, ad favorem provisi prodiit resolutio; Verùm habito per alteram partem recurſu ad eundem Pontificem adhuc viventem, istoque declarante, suæ intentionis fuisse habilitandi quidem ac reddendi capaces dictos externos ita allectos, non autem præjudicandi veris civibus & rationabilibus, eorumque jus tollendi; Idcirco proposita causa, recessum fuit à decisis, ac resolutum pro P. *Benedicto* cive per veritatem.

Pro quo scribens in hac bina disputatione dicebam, etiam cum sensu veritatis, quod ubi aggregatio in civem facta est cum Principis autoritate, qui solum facere potest de ficto verum, ac tollere jus tertii, scilicet autem per Civitates vel Universitates inferiores, ex deductis supra in *Romana Protectionum hoc eod. tit. dif. 13.* Tunc eatenus hæc allectio in concursu vericivis quoad officiorum capacitatem aliosque effectus suffragatur, quatenus illa facta sit cum clausula in omnibus & per omnia, Secus si simpliciter: ut bene firmat *Bald. in l. omnes populi numero 92 ff. de iust. & iure*, ubi quod si lege municipali caveatur, Priores Civitatis esse debere originarios, forensis receptus in civem non poterit esse Prior, nisi ejus receptio esset cum dicta clausula, quod haberetur pro cive originario, in omnibus, & per omnia, Et sequitur ac bene comprobatur doctus concivis meus *Robertus Maranta conf. 103. num. 20.* ubi probat cives aggregatos admittendos non esse ad Magistratus & officia civibus debita, quia

quia leges, statuta, vel consuetudines huiusmodi intelligi debent de solis civibus veris & naturalibus, ex verisimili statuentium seu fundatorum voluntate consulendi personis illius loci, & ne ab exteris sub huiusmodi fictis coloribus excludantur.

Quod etiam plenè habetur firmatum per Rotam in *Cemen. Collegii coram Pautingero & Zarata dec. 296. par. 10. & 370. par. 11. rec.* ubi decitum habetur, ad Collegium *Afconense* à S. Carolo erectum pro Civibus *Afconensibus*, admittendos non esse *Ronchenses* in concursu, ac in præjudicium *Afconensium*, quamvis civilitati dicti loci aggregati essent, Et merito, quia huju(smodi) aggregatioes, ac fictæ civitates, operari quidem possunt habilitatem personæ ad huiusmodi munia obtinenda cessante concursu aliorum, veram ac naturalem civilitatem habentium, & in concursu eorum, qui utraque careant, Non autem in exclusionem ac præjudicium habentium qualitatem veram & naturalem.

Ad quod etiam conferunt ea, quæ habentur in iure dispositate filiis adoptivis, capacibus quidem ex voluntate adoptantis obtinendi jura filiationis, non autem in præjudicium filiorum naturalium, quorum legitimam adoptivi nec tollere, nec minuere possunt, nisi concurrat auctoritas Principis, qui fictionem veritati comparare potest, ac etiam tollere, jure tertii, quo solum casu in proposito aliqua difficultas cadere potest ex deductis per *Merlin. de leg. lib. 1. tit. 2. q. 2.* & sic ubi Papæ auctoritas vel intentio concurrat, quæ faciat de ficto verum, cum Principi solum id concedatur.

Similem quæstionem disputavi occasione vacationis Abbatiæ seu Prælatuæ domus *S. Archangeli Ariminensis diocesis* ejusdem Congregationis; Cum enim ista domus quædam dependentiam haberet à domo seu Monasterio *S. Mariæ Gratiarum de forno Forolivien.* Superiores prætendentes Religiosos utriusque Monasterii promiscuè dici nacionales, atque unam nationem seu patriam constituere, idcirco dictam Abbatiæ contulerunt Religioso dicti Monasterii *S. Mariæ Gratiarum*, neglectis duobus Religiosis Monasterii *S. Archangeli*, qui recurrentes ad Sacram Congregationem, rejecti fuerunt.

In hac autem disputatione, scribentes pro Provisio insistebant in eo quod istud Monasterium esset potius membrum alterius, utpotè illi subiectivè unitum, ex quo de facto Administratores dicti Monasterii de *forno* administrabant bona dicti alterius Monasterii, quod propterea dicebant non dici posse tale, juxta receptas Beneficialistarum propositiones, quod accessorie unitum amittit proprium nomen & essentiam, ac efficitur prædium alterius, ut habetur etiam in *Ampurien. hoc tit. disc. 7.* Sed reverà istud fundamentum nullam habebat subsistentiam, quoniam si ita esset, non potuisset habere proprium Abbatem diversum ab altero, habentem etiam vocem in Capitulo, aliaque prærogativas, Ideoque mihi scribenti pro dictis recurrentibus, reflectendo ad veritatem, faciebat solum difficultatem consideratio, quod stante dicta promiscua administratione, aliisque actibus, ex quibus ad dictam subiectivam unionem inferebatur, ista esset potius quædam unio sociativa, per quam concorditer, communicatis invicem juribus ac bonis, Religiosi unius essent participes Prælatuæ ac administrationis alterius, quod æquivaleret ad commodum & incommodum respectivè se habet, Atque ex hoc fundamento, credo quod prodierit resolutio Sac. Congregationis.

Quatenus verò pertinet ad terminos *patria* seu *nationis*, de quibus agunt dictæ litteræ Apostolicæ *Pauli V.* in ista Congregatione disponentes, Abbatis &

Prælaturas conferendas esse patriotis, seu nationalibus; quales scilicet isti dicantur, Dicebam, quod quatenus pertinet ad terminum *patria*, habemus *text. in l. uxorem 39. §. legaverat ff. de legat. 3.* ex quo, & ex alio in *Lunica Cod. si Curiales reliqua Crutata lib. 10.* querit *Barr. in l. 2. ff. de verb. signif.* quid veniat sub nomine *patria*; Et distinguit inter favorabilia & odiosa, ut in favorabilibus veniant etiam continentia ædificia, seu suburbia vel territorium, secus autem in odiosis, in quibus id solum venit quod intrat muros continetur; Atque post *Rebuffum & Alciatum in ead. l. 2.* de hoc verbo seu termino *patria* agunt *Gizzarelli. dec. 23. alias 24. & Rovit. decis. 11.* apud quos constat, solam controversiam esse, an sub huiusmodi nomine seu vocabulo veniat totum territorium loci, in quo quis natus est, vel solus recinctus murorum seu habitationis, Omnes tamen supponunt non venire nisi sedem natalium, & sic locum nativitatis, Ut ex *Virgilio egloga prima*, ubi, *Nos patriam fugimus*, &c. & ex aliis Linguae Latine Scriptoribus observat *Calepinus* in verba *patria*, cujus auctoritati etiam in foro deferri solet ut apud *Franch. dec. 662. num. 17.*

Est bene verum, quod hoc nomen latius patere potest, ac etiam provinciam denotare, ut ex *Salustio* observat idem *Calepinus*, & ex nostris *Alciat. in d. l. 2. num. 5. in fine de verb. signif.* Quare ad deumendum, de qua specie patriæ, legis vel hominis dispositio loquatur, attendenda est subiecta materia, sed communis usus loquendi, ut per *Gizzarelli. dicta dec. 23. alias 24. num. 5. Gonzal. ad reg. 8. §. 1. cum pluribus sequen.* ubi de materia, qui dicantur *patrimoniales*.

Quibus in proposito spectatis, planum videbatur, Papam sentisse de patria juxta propriam & strictam vocabuli significationem, quoniam, si de universa provincia intelligere voluisset, inanis fuisset provisio, cum ita ferè totam Congregationem caperet, Ita etiam comprobante sublequuta observantia, quæ in omnibus est optima interpres, Unde cum locus *S. Archangeli* esset de diocesi *Ariminens.* & Abbatiæ de *forno* esset in diocesi *Forolivien.* idcirco, sive attendentur fines ecclesiastici, sive temporales, semper territoria erant omninò diversa, & consequenter impossibile, quod uterque locus unam patriam constitueret.

Quo verò ad aliud vocabulum seu terminum *nationis*, observabam in iure, illam capi pro gente, à qua quis procreatus est juxta *text. in l. quod si noli §. qui mancipia ff. de edicto edicto*, ubi disponitur, quod qui mancipia vendunt, nationem cujusque pronunciare debent, quia plerumque natio servi, aut provocat aut deterret emptorem, ibique *gloss.* verbo *nationem* explicat, ex quibus patentibus natus sit, sive ex qua progenie servorum.

Professores autem lingue latine diversimodè capiunt istud vocabulum, ut constat ex *Calepino* verbo *natio*, & in effectu juxta communem usum, est æquivocum ac aptum habere, strictam, latam, latiore, & latissimam significationem. iuxta subiectæ materiæ qualitatem, vel cujusque Regionis usum, quia in una Regione capitur pro sola patria, ut in præsentibus, quod *patria* & *natio* habentur pro synonymis, in altera capitur pro provincia subalterna ad provinciam majorem, Et in altera capitur pro universo idiomate &c. Ideoque attento usu hujus Congregationis, ac loquendi formula, idubitatum remanebat istud vocabulum idem importare, ac patriam particularem, sed difficultas erat in dicta unione ut supra,